

**Základní škola a Mateřská škola
Stehelčeves, okres Kladno**

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ
PROGRAM**

**zařízení pro zájmové vzdělávání
(školní družina)**

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Oficiální název ŠVP

Školní vzdělávací program zařízení pro zájmové vzdělávání (školní družina)

Předkladatel

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Stehelčeves, okres Kladno

IČO: 750 317 61

RED IZO: 600 044 581

Ředitelka školy: Mgr. Šárka Holečková

Sídlo a adresa: Řánkova 87, 273 42 Stehelčeves

Tel.: 311 320 540, 721 248 511

E-mail: skolastehelceves@gmail.com

Internetové stránky: www.zs-stehelceves.cz

Zřizovatel

Název: Obec Stehelčeves

Adresa: Hlavní 46, 273 42 Stehelčeves

Tel: 311 320 551

E-mail: ou@obecstehelceves.cz

Internetové stránky: www.obecstehelceves.cz

Zpracovatelé

Mgr. Šárka Holečková, Eliška Burianová, Miroslava Štancová

Projednáno na pedagogické radě dne 11. června 2008

Projednáno ve školské radě dne 27. srpna 2008

Č. j. 134/08

Platnost dokumentu

od 1.9.2008

razítko školy

podpis ředitelky školy

Oprava dokumentu: 16. 12. 2012

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Typ zařízení

Školní družina je součástí Základní školy a Mateřské školy Stehelčevy, okres Kladno. Školní družina má 1 oddělení a kapacitu 25 žáků.

Školní družina má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

Školní družina je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, odborném jiném vzdělávání (školský zákon) a řídí se vyhláškou MŠMT ČR č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání.

Školní družina realizuje výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost mimo vyučování. Činnosti probíhají formou pravidelných nebo příležitostných aktivit z oblasti rekreační a zájmové. V průběhu dne školní družina nabízí spontánní aktivity, umožňuje žákům i odpočinek a přípravu na vyučování.

PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Materiální

Školní družina má k dispozici třídu v 1.patře budovy školy. Tato třída je v dopoledních hodinách využívána pro oddělený provoz mateřské školy, v odpoledních hodinách je zde provoz školní družiny. Pravidla stanovuje Provozní řád školy.

Pro relaxaci a pohyb je k dispozici velká vybavená zahrada pro hry (pískoviště, houpačky a prolézačky) a sport (šplhadla, hřiště na míčové hry se sítí, doskočiště pro skok daleký) a s menším pozemkem pro pěstitelství. Pro vycházky se nabízí prostředí obce a bezprostředního okolí (dětské hřiště v obci, chov koní, vrch Homolka).

Třída je zařízena novými stoly a židlemi a starším úložným nábytkem. Vybavení je k dispozici jak žákům ŠD, tak i žákům MŠ. Organizace pořádku a uspořádání třídy je podmíněno spoluprací učitelky MŠ a vychovatelky ŠD. K dispozici jsou hračky, stavebnice a hry pro různé věkové skupiny, zázemí pro výtvarné (materiály a papíry), hudební (elektronické klávesy, kytara) i sportovní činnosti (žebřiny, lavička, žíněnky, stůl na stolní tenis).

Technické

Děti mají ve třídách základní školy přístup k počítačům (Internet a výukový software). K dispozici jsou běžné **technické pomůcky**: počítače s tiskárnou, digitální fotoaparát, magnetofon s CD, televize, video, interaktivní tabule, dataprojektor, gramofon, kotoučový magnetofon, diktafon, zpětný projektor, diaprojektor, kopírovací stroj a laminovací přístroj.

Hygienické

Školní družina využívá hygienické zařízení ZŠ, které se nachází naproti třídě ŠD.

Pitný režim

Děti docházející do ŠD mají zajištěný pitný režim. Nápoje si mohou odebírat z várnice umístěné na chodbě do vlastní uzavíratelné nádoby (lahve) kdykoli v době provozu ŠD. O čistotu lahve na nápoje se starají žáci nebo jejich zákonní zástupci každodenním vymytím.

Psychosociální podmínky

Všichni zaměstnanci školy vytváří dětem takové prostředí, aby se zde cítily spokojeně, jistě a bezpečně.

Všechny děti mají stejná práva, stejné možnosti i stejné povinnosti. Osobní svoboda a volnost dětí je vždy respektována, ale do určitých mezí, vyplývajících z řádu chování a norem, které jsou ve škole stanoveny.

Péče o děti je podporující, počítáme s aktivní spoluprací dítěte při všech činnostech. Chceme, aby se ve třídě vytvořil kolektiv dobrých kamarádů. Nenásilně ovlivňujeme vztahy prosociálním směrem, což je důležitý faktor v prevenci šikany.

Charakteristika pedagogického sboru

V čele celé školy stojí ředitelka, která školní družinu řídí. Zájmová činnost ve ŠD je zajištěna jednou vychovatelkou, pracující na částečný úvazek, vzhledem k délce provozu ŠD.

Na vychovatelku jsou kladeny požadavky vzdělání dle zákona o pedagogických pracovnících. Dále se vzdělává v příležitostných akcích a kurzech, zaměřených na volnočasové aktivity.

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

ŠD spolupracuje s rodiči v rámci nepravidelných aktivit /hudební soutěže, besedy, sportovní aktivity.../. Dle možností spolupracuje s místními organizacemi a občanskými sdruženími.

Škola spolupracuje s jinými málotřídními školami v rámci občanského sdružení Mozaika.

ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Provoz školní družiny

Školní družina zahajuje **provoz** v 11:45. Žáci přicházejí do ŠD po ukončení vyučování dle rozvrhu hodin. Konec provozu školní družiny je v 15:30 hodin. Po ukončení provozu ŠD je možné individuálně dohodnout dozor nad žákem při navazujícím pobytu v mateřské škole do 16:30. Další podmínky provozu (příchody, odchody dětí) jsou upraveny ve Školním řádu.

Časový plán vzdělávání

Roční rozvržení vzdělávacího obsahu je rozpracováno kapitole Vzdělávací obsah tohoto ŠVP, časový plán témat vzdělávání je rozpracován podle Přílohy č. 1 tohoto ŠVP a je nedílnou součástí Ročního plánu školy pro daný školní rok.

Organizace každodenního vzdělávání se děje podle časového harmonogramu činností (viz Činnosti ŠD uvedené v kapitole Vzdělávací obsah tohoto ŠVP) uvedených v Přehledu výchovné práce školní družiny pro daný školní rok. Respektuje se rozvrh základní školy, ukončování vyučování, organizace oběda a odchod žáků domů. **Denní skladba činností** odpovídá psychohygienickým podmínkám. Může se v průběhu školního roku odlišovat např. dle ročních období. Po obědě se zpravidla zařazují odpočinkové činnosti nebo takové činnosti, které umožňují odpočinek bez fyzicky náročných aktivit. Denně by měl být zařazen pobyt venku (rekreační činnosti) a zpravidla jedna ze zájmových činností.

Podmínky pro přijímání uchazečů do ŠD

Školní družina je určena pro žáky základní školy od 1. do 5. ročníku. Rozhodujícím kritériem při přijímání žáků je datum narození žáka. Přednost při přijetí mají žáci mladší. Dalšími kritérii může být zaměstnání rodičů a dojíždění žáka.

O zařazení dětí do školní družiny rozhoduje ředitel školy bez správního řízení v souladu s kapacitou školní družiny. O přijetí informuje zákonného zástupce. Možnými způsoby informování je využití emailové korespondence nebo zveřejnění seznamu přijatých žáků.

Do školní družiny se přijímají děti na základě vyplněné přihlášky do ŠD na období jednoho školního roku. Nedílnou součástí přihlášky do ŠD je písemné sdělení zákonných zástupců dítěte o rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka ze ŠD.

Omlouvání žáků

Zákonní zástupci omlouvají své děti stanovenými způsoby, nejpozději do začátku provozu ŠD v daném dni, či v době, kdy má dítě daný den nastoupit do ŠD. Změny v samostatném odchodu dětí ze ŠD jsou možné pouze písemně s podpisem zákonného zástupce. Změny se zaznamenávají do přihlášky do ŠD nebo se k ní připojují.

Způsoby omlouvání:

- SMS,
- telefonický rozhovor,
- ústní,
- notýsek žáka.

CHARAKTERISTIKA ŠVP

Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) je zpracován v souladu se školským zákonem a se záměry RVP ZV, s jeho rámcovými cíli a kompetencemi; jako otevřený dokument umožňující respektování změn a další rozvoj školní družiny.

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Jde zejména o rozvoj žáka, jeho učení a poznání, osvojování základů hodnot, na nichž je založena naše společnost, získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Vize školy

V ŠVP naplňujeme společnou vizi školy: „**Škola plná pohody – škola, kde se všichni budou cítit dobře.**“ Tato vize by se měla dotknout nejen žáků, ale i zaměstnanců školy, rodinných příslušníků žáka a našich dalších partnerů, kteří do školy přicházejí.

Vizi odpovídá **logo** naší školy, jehož autorem je výtvarník B.Kostka. Děti různých velikostí symbolizují odlišné věkové skupiny zastoupené v naší škole, střecha je symbolem školy a sluníčko vyjadřuje radost, pohodu a dobrou náladu.

Hlavní směry pro naplnění vize

- Vytváříme pohodové školní prostředí
 - rozvíjíme kulturu školy (sociální klima, materiální vybavení a rozvoj školy),
 - prostředí ve škole utváříme v souladu s představou „rodinného prostředí“: se zákoutími pro hru, plnění povinností i odpočinek,
 - umožňujeme dětem při nástupu do mateřské školy pozvolné přivykání na učitelku a nové prostředí za spolupůsobení matky nebo blízké osoby (tzv. adaptační proces),
 - usilujeme o naplnění pravidla, že **nejen žáci chodí do školy rádi.**
- Vychováváme lidskou osobnost

- vychováváme děti zdravé, veselé, všestranně vzdělané a spokojené; k tomu slouží osobnostně sociální výchova,
- každodenní program nám umožňuje individuální poznání a přístup k žákům,
- žákův rozvoj souvisí s úrovní spolupráce s rodiči a otevřeností tohoto vztahu učitel – rodič.
- Vytváříme informační prostředí
 - přístup k informacím i dalším podnětům s minimálním omezením,
 - pracujeme s informacemi, rozvíjíme zájem dětí o knihy,
 - nepředkládáme hotové poznatky, učíme děti objevovat a prožívat.
- Zvládáme pravidla komunikace
 - vzájemná komunikace by měla být laskavá a důvěrná, aby vytvářela pocit bezpečí,
 - rozvíjíme důležité prvky komunikace: naslouchání i sdělování,
 - vedeme děti k umění prezentace své práce,
 - vytváříme ve třídách vlastní pravidla chování v souladu se školním řádem,
 - seznamujeme se s postupy pro řešení konfliktů.
- Učíme se i mimo školu
 - organizujeme vycházky, exkurze, výlety, kulturní a sportovní akce, školy v přírodě.
- Žijeme v souladu s přírodou
 - vytváříme pro děti podmínky k rozvoji tělesného i duševního zdraví, rozvíjíme návyky zdravého životního stylu,
 - v nabízených aktivitách jsou prvky environmentální výchovy a ekologických aktivit,
 - poznáváme přírodu a životní prostředí ve svém okolí, které chráníme a zlepšujeme.

Klíčové kompetence zájmového vzdělávání

Pedagogické působení směřuje k naplňování cílových kompetencí, které jsou shodné s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a interpersonální kompetence, občanské kompetence, kompetence k trávení volného času).

Žák zejména:

- rozvíjí schopnost aktivního využívání volného času,
- vybírá přiměřeně aktivity ke kompenzaci stresu,
- dokáže komunikovat v kolektivu, naslouchat a respektovat pravidla hry,
- rozvíjí citové vazby,
- vnímá citlivě okolní zkušenosti,
- účastní se diskusí a vyjadřuje vlastní názor,
- využívá praktické zkušenosti,
- rozvíjí možnosti pohybu, uvolnění, relaxace,
- získává poznatky, které dokáže využít ve svém životě,
- podílí se na vytváření harmonického prostředí v kolektivu,
- umí říct „ne“ na nevhodné aktivity,
- rozvíjí dovednosti, vědomosti, nadání,
- prohlubuje sebereflexi,
- zvyšuje zdravé sebevědomí.

Formy vzdělávání

Jedná se každodenní výchovnou a zájmovou činnost přihlášených žáků dle aktuálního programu ŠD. Aktivity jsou charakterizovány různorodostí, otevřeností a spontánností.

Vzdělávání probíhá dle potřeby hromadně, ve dvojicích, individuálně i skupinově.

V rámci školní družiny mohou být nabízeny zájmové kroužky (pravidelné) či zájmová odpoledne (nepravidelná, jednorázová nabídka aktivity).

Zájmové vzdělávání probíhá běžně v prostorách třídy školní družiny, školní budovy a školní zahrady. Pobyt venku by měl být zařazován každodenně. Součástí aktivit je i pobyt venku mimo areál školy, vycházky, výlety a exkurze.

Základním prostředkem práce v družině je hra, která přináší kladné emoce, navozuje nové zážitky a využívá prvky zážitkové pedagogiky.

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Vnitřní směrnice a pedagogická dokumentace

- Řád školní družiny jako součást školního řádu /obsahující provozní dobu ŠD, užívání místnosti, přihlašování dětí, ustanovení o platbách zákonných zástupců za pobyt ve ŠD, upřesňující příchody a odchody žáků, aby nedocházelo k narušení jednotlivých činností, spoluúčasť žáků na životě zařízení, konkrétní požadavky na děti v oblasti osobní hygieny/.
- Přehled výchovně-vzdělávací práce /obsahující seznam žáků, jejich předpokládané odchody dle podkladů od rodičů, rámcovou týdenní skladbu zaměstnání, záznamy o nepřítomnosti žáků a o výchovné práci v jednotlivých týdnech/.

Dodržování zásad bezpečnosti o svěřené děti

Bezpečnost se řídí zejména Školním řádem a ustanoveními pro ŠD.

Vychovatelka musí mít neustále přehled o všech dětech, měla by znát jejich aktuální počet, zejména při přesunech mezi různými prostorami či při pobytu venku. Při potřebě vlastního odchodu ze třídy, požádá vychovatelka o pomoc při dozoru jiného dospělého pracovníka školy. Děti bez jejího vědomí samy nesmějí odcházet ze třídy, jídelny nebo ze zahrady. Odchod ze společných prostor na WC, do šatny nebo domů vždy musí oznámit vychovatelce.

Při vycházce vychovatelka používá při přecházení vozovky terčík a přechází s dětmi zpravidla na přechodech pro chodce, pokud v obci jsou, jinak na přehledných místech.

Při organizování aktivit mimo areál školy může mít vychovatelka **maximálně 25 žáků**, při plavání maximálně 10 žáků. Při plánovaných výletech a exkurzích mimo obec zpravidla spolupracuje s ostatními pedagogickými i nepedagogickými pracovníky školy tak, aby se takové akce zúčastnily dvě dospělé osoby, pokud počet účastníků přesáhne 10 žáků ŠD.

Společná pravidla

K zajištění bezpečnosti a pravidel skupiny tvoříme každoročně se žáky pravidla pro práci ve školní družině a vzájemné vztahy. Formulujeme je jazykem srozumitelným dětem a dle potřeby je dětem připomínáme, dokud si je samy dobře nezapamatují. Vhodné je umístění pravidel na přístupném a viditelném místě.

Možné okruhy pravidel (umožňují návaznost na návyky z mateřské školy)

1. Dokončíme započatou práci.
2. Uklízíme si hračky a věci na určené místo.
3. Chodíme v prostorách školy pomalu.
4. Dělíme se o hračky s kamarády, domluvíme si střídání a vyjednáваме.
5. Umíme požádat o pomoc (prosím), poděkovat (děkuji) a pozdravit (dobrý den) dospělé i své kamarády.
6. Jsme na sebe hodní a pomáháme si.
7. K předmětům i práci druhých se chováme opatrně.
8. Navzájem si nasloucháme, neskáčeme si do řeči.
9. Neodcházíme ze třídy bez domluvy s učitelkou.

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Zájmové vzdělávání nabízí významný prostor pro integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných formou

- individuálního přístupu dle možností školní družiny a žáka,
- vlastním výběrem z nabízených aktivit,
- aktivitami zaměřenými na rozvoj tvořivosti, spolupráce, vztahů a sociální a emocionální inteligence,
- spolupráce ve více věkových skupinách.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Vzdělávací obsah a jeho plánování

Vzdělávací obsah je zpravidla provázán s celoročním tématem školy. Volba témat vychází z průřezových témat uvedených v ŠVP ZV.

Vychovatelka si pro každý rok připraví před zahájením školního roku **plán témat** a hlavních aktivit (plán nepravidelných akcí). Témata se vždy nemusí vztahovat k ročnímu tématu ZŠ. Ověř si, zda stejné činnosti či stejné metody nejsou užívány při školním vyučování. Vybraná témata rozvrhne do **Ročního vzdělávacího plánu školní družiny (Příloha č.1)**.

Zpravidla jedno téma odpovídá z časového hlediska jednomu týdnu. Témata však mohou mít různou dobu trvání (měsíc, 14 dní, týden). V případě potřeby (např. aktuální stav počasí, mimořádná událost, návštěva divadla...) **je možné témata přesouvat, měnit nebo vytvořit nová**. Všechny změny se zaznamenávají do aktuálního ročního vzdělávacího plánu.

Činnosti ve školní družině vycházejí z daného tématu, který má **rámcový a inspirativní charakter**. Vychovatelka činnosti plánuje podle **reálné situace ve třídě** (počet dětí, věková struktura). Podrobné plánování je součástí individuální přípravy učitele, která by měla být písemná.

Struktura plánování:

- o ujasníme si cíle činností i způsoby, jakými chceme cílů dosáhnout,
- o cíle a programy vybíráme s ohledem na složení skupiny,
- o nabízíme širokou paletu aktivit, které mohou podněcovat prožitky a získávat zkušenosti; vytváříme i prostor pro určitý stupeň nejistoty z výsledku hry a navozujeme pocit dobrodružství, snažíme se propojit pohybové aktivity s činnostmi vyžadujícími rozhodování a přemýšlení,
- o zajistíme vyvážené šance na úspěch pro všechny zúčastněné,
- o do programů zapojujeme i ekologickou tematiku a aktivity, které naznačí možný přenos poznatků do života,
- o volíme výrazně motivující metodické postupy vedoucí k reflexi (hodnocení),
- o zajistíme všestrannou bezpečnost účastníků – tělesnou, emoční, sociální,
- o i po skončení aktivity využíváme zážitky jako motivaci pro případné další činnosti.

Činnosti ŠD

- 1. Odpočinkové činnosti** - mají odstranit únavu, zařazují se nejčastěji po obědě nebo po namáhavé fyzické či psychické zátěži.
 - ❖ stolní hry /Člověče nezlob se, Dostihy a sázky, Logik, Bingo, Piškvorky, Sudoku, hlavolamy .../
 - ❖ společenské a socializační hry
 - ❖ individuální odpočinek na koberci
 - ❖ skupinové klidné hry
 - ❖ poslech /pohádky, dětské písničky/
 - ❖ vzájemná vyprávění na různá témata
 - ❖ četba / časopisy, knihy ze školní knihovny/
 - ❖ aktivní odpočinek – vycházky, pobyt venku

2. **Rekreační činnosti** - slouží k regeneraci sil.
- ❖ aktivní hry /skákání gumy, hry na slepou bábu, Škatulata, míčové hry, kolektivní pohybové a soutěživé hry, pokladové hry/
 - ❖ hry ve třídě i v přírodě /podle počasí/
 - ❖ vycházky zaměřené na ekologickou a dopravní výchovu
 - ❖ spontánní sportovní aktivity
3. **Zájmové činnosti** - rozvíjejí osobnost žáka, umožňují žákům seberealizaci. Jde o řízenou kolektivní nebo individuální činnost.
- ✓ **sportovní a turistické činnosti** přispívají k fyzické zdatnosti a psychické odolnosti. Jsou zaměřené na atletiku, gymnastiku, kolektivní hry, netradiční sporty (petangue, florbol, teeball, freasbee, kriket...), patří sem i kondiční cvičení, průpravná a zdravotní, akrobacie, turistika, vodní hry, návštěva plaveckého bazénu, pěší turistika, cyklistika (jízdy zručnosti), zábavné sporty a hry (chození na chůdách, skákání v pytlicích, štafety) ...
 - ✓ **pracovně-technické činnosti** podporují přirozenou touhu dětí o aktivním uplatnění v oblasti techniky, zdokonalují manuální schopnosti dětí, přispívají k profesní orientaci žáků:
 - ❖ práce s různými materiály /papír, textilie, přírodniny, karton/ - vyrábíme si hračky, pomůcky, předměty dekorační i praktické,
 - ❖ stavby na pískovišti,
 - ❖ montážní a demontážní činnosti /stavebnice, kartony, výroba drobných předmětů ze dřeva, plechu, drátků/,
 - ❖ příprava jednoduchých pokrmů /zdravá výživa/,
 - ❖ kreativní tvorba /ubrousková technika, odlévání mýdel, výroba svíček ad. /.
 - ✓ **přírodovědné činnosti** pěstují kladný vztah k přírodě, prohlubují vědomostí o ní, zájem o živou a neživou přírodu. Činnosti jsou zaměřené na poznávání a pozorování různých způsobů života živočichů i rostlin v jejich přirozeném prostředí a různých ročních obdobích:
 - ❖ vycházky zaměřené na přírodovědné aktivity,
 - ❖ třídění odpadů,
 - ❖ poznávání, pozorování a sběr přírodnin, živé a neživé přírody, lidského těla
 - ❖ práce s odbornou literaturou,
 - ❖ práce s internetem,
 - ❖ přírodovědné soutěže,
 - ❖ péče o pokojové i zahradní rostliny, drobné živočichy,
 - ❖ úprava a péče o školní zahradu, záhon,
 - ✓ **esteticko-výchovné činnosti** jsou zaměřené na rozvíjení výtvarného, hudebního, literárního, dramatického a hudebně-pohybového projevu.

Výtvarné:

- ❖ kresba tužkou, rudkou, uhlem, perokresba, křídami na chodník,
- ❖ malba temperou, vodovými barvami, písková malba,
- ❖ experimenty s barvou /rozfoukávání barev, zapouštění do mokrého i jinak připraveného podkladu, míchání barev ad./,
- ❖ batikování,
- ❖ koláže z papíru, textilu i jiných materiálů,
- ❖ grafika /gumotisk, odkrývací technika na voskovém podkladu, hry s otisky, tisk z šablon, tisk z koláže, sádroryt, linoryt /,
- ❖ plastická a prostorová tvorba /modelování s modelovací hmotou, sádrou, hlinou/,

- ❖ fotografování, počítačová grafika,
- ❖ výzdoba školního prostředí /třídy, okna, chodby.../,
- ❖ návštěvy výstav,
- ❖ organizujeme vlastní módní přehlídku.

Hudební:

- ❖ zpěv s doprovodem i bez doprovodu,
- ❖ dětské tance,
- ❖ nápodoba pohybem,
- ❖ hra na orffovské nástroje,
- ❖ hra na hudební nástroje /flétna, elektronické piano/, uspořádáme koncert,
- ❖ poslech moderní i vážné hudby,
- ❖ hudební hry a soutěže.

Literárně-dramatické:

- ❖ četba z dětských časopisů /Sluníčko, Mateřídouška, Pastelka/,
- ❖ četba knih ze školní knihovny i vlastních,
- ❖ ilustrace vlastní i umělecké,
- ❖ přednes krátkých básniček,
- ❖ pokusy o dramatickou a literární činnost /vymyšlení příběhů, básniček, hádanek/,
- ❖ dramatizace /hraní scének, hrajeme loutkové divadlo, pantomima/
- ❖ návštěvy kulturních zařízení /divadlo, kino, knihovna/.

- 4. Příprava na vyučování** nezahrnuje jen vypracovávání domácích úkolů. Může se jednat o vědomostní hry, didaktické hry a podobné aktivity sloužící k rozvoji vzdělání a intelektu žáka.

Zařazovány mohou být poznatky z různých tématických okruhů:

- Místo, kde žijeme (naš domov, škola, naše obec, tradice naší obce, svět blízký i vzdálený, Evropa, planeta Země, vesmír)
- Lidé kolem nás (rodina, kamarádi, svátky a oslavy, jak se správně chovat)
- Lidé a čas (naš denní režim, jak se mění lidé, jak se mění věci, budovy, obec)
- Rozmanitost přírody (rostliny a živočichové, roční období, počasí, voda, chráníme si své životní prostředí)
- Člověk a jeho tělo (poznáváme své tělo, pečujeme o své zdraví, co nám prospívá a co nám škodí, chodíme ven každý den)

Činnosti:

- ❖ besedy s různými lidmi, rozhovory, ankety, průzkumy,
- ❖ výstavy k daným tématům, sběratelství,
- ❖ exkurze a výlety,
- ❖ tvoříme si knihu k tématu, píšeme do novin /Školáček, vlastní vydání novin/,
- ❖ vedeme si kroniku ŠD, svůj deník,
- ❖ organizujeme akci /příprava pozvánek, organizace, moderování.../,
- ❖ plánujeme činnosti ve školní družině, svůj volný čas i povinnosti,
- ❖ vypracovávání domácích úkolů (pouze se souhlasem zákonných zástupců),
- ❖ rébusy, vědomostních soutěže, křížovky, kvízy apod.
- ❖ námětové hry /hry na něco, někoho.../
- ❖ didaktické hry /cvičíme postřeh, paměť, logiku, jazykové hry, jazykolamy, řečový projev .../

Dále do programu školní družiny zařazujeme

- ✓ **výchovu ke zdravému životnímu stylu** (výchova k odpovědnosti za svou osobu a za své zdraví: správné stravovací návyky, dodržování pitného režimu, každodenní pobyt venku, návyky osobní hygieny, péče o vlastní zdraví ...),

- ✓ **výchovu k zajištění osobního bezpečí** (pobyt v neznámém prostředí, požární ochrana, kontakt s neznámými lidmi, zacházení s přístroji ...),
- ✓ **dopravní výchovu** (chování chodce a cyklisty),
- ✓ **environmentální výchovu.**

Ve spolupráci se základní a mateřskou školou organizujeme nepravidelné aktivity (dle ročního plánu školy):

- ❖ atletická olympiáda
- ❖ sběry odpadních surovin (papír, víčka)
- ❖ oslavy tradičních svátků (Vánoce, Velikonoc, Čarodějnic, Halloween ...)
- ❖ výstavy žákovských prací
- ❖ veřejná vystoupení žáků (besídky, Vánoční zpívání, Rozloučení s předškoláky, koncerty)
- ❖ Kuličková
- ❖ Miss školy
- ❖ Stehno Super Star
- ❖ turistické aktivity
- ❖ výlety a exkurze
- ❖ školy v přírodě

Zásady výběru vzdělávacího obsahu každého tématu

Východiskem rozmanité vzdělávací nabídky může být i **Teorie rozmanitých inteligencí H.Gardnera**, který vychází z poznání, že každý člověk má minimálně osm typů inteligencí (schopností). Každý člověk má některé typy inteligence rozvinuty více než typy jiné.

„Cílem učitele by mělo být rozvíjení těch druhů inteligence, které dítě má, nikoli nátlak ve směru, kde dítěti talent chybí. Pak může dítě přijít i o to, co má.“ (Krejčová, V.; Kargerová, J. *Vzdělávací program Začít spolu pro I. stupeň základní školy. Portál, Praha 2003, str.43...*)

Při plánování určitého tématu budeme dbát na to, aby hry a činnosti, které pro děti připravujeme, rozvíjely všechny typy inteligencí. Vznikne tak nabídka, v níž si každé dítě může vybrat činnost, která ho zajímá, tedy taková, která odpovídá jeho schopnostem a možnostem. Možnost volby z několika předem připravených činností (vztahujících se ke společnému tématu, na němž jako třída pracujeme) plní zároveň funkci motivace. (Krejčová, V.; Kargerová, J. *Vzdělávací program Začít spolu pro I. stupeň základní školy. Portál, Praha 2003, str.44*)

Teorie rozmanitých inteligencí H. Gardnera

Typ inteligence	Charakteristika	Potřeby a záliby
Verbální (jazyková)	Schopnost ovládnout a obsáhnout všechny stránky jazyka.	čtení, psaní, vyprávění příběhů, slovní hry, rozhovory
Logicko-matematická	Schopnost uvažovat logicky, systematicky, vědecky.	manipulace s předměty, bádání, pokusy, řešení logických skládanek, hlavolamů, technické zájmy
Prostorová	Schopnost přesně postřehnout, pochopit, uložit do paměti a vybavit si tvary, uspořádání předmětů v prostoru, schopnost orientace v prostoru.	modelářství, návrhářství, vizuální znázorňování, skládačky, ilustrované knihy, návštěvy muzeí, výtvarné umění
Hudební	Schopnost porozumět rytmickým a intonačním modelům hudby, kvalitám tónů a zvuků, schopnost pamatovat si informace ve zvukové podobě.	zpívání, pískání, broukání, vytřukávání rytmu, prozpěvování během dne, poslech hudby, hra na hudební nástroj
Tělesně-kinestetická	Schopnost velice obratně	tanec, běhání, skákání, hraní

(pohybová)	používat své tělo jak pro sebevyjádření, tak pro činnosti zaměřené k určitému cíli (sport, herectví), schopnost dovedně zacházet s předměty.	rolí, dramatické umění, aktivní fyzické zapojení do činností, dotykové zkušenosti, sportovní hry
Interpersonální (sociální)	Schopnost všimnout si chování a pocitů jiných lidí, rozpoznat a chápat rozdíly v jejich temperamentu, schopnostech, pohnutkách a náladách.	vedení, organizování, shromažďování, návštěva společenských akcí, kolektivní hry, týmová práce, přátelské rozhovory
Intrapersonální (osobnostní)	Schopnost rozvíjet a ovládat vlastní pocity a prožitky, porozumění svému vlastnímu já.	meditování, snění, klid na samostatné uvažování a plánování, nezávislost, vyhraněnost názorů
Přírodní	Schopnost vnímat změny v přírodě, zvýšená citlivost k percepci přírodních jevů a schopnost učit se z nich.	pobyt v přírodě, chov zvířat a pěstování rostlin, sledování literatury a filmů s přírodovědnou tematikou

HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY

I ve školní družině by mělo probíhat hodnocení žáků, které nesmíme zaměňovat se školním hodnocením. Žáci i vychovatel potřebují zpětnou vazbu. V oblasti hodnocení žáků a autoevaluace školy jde posun od pouhého popisování **k průběžnému sledování, zaznamenávání, vyhodnocování a pojmenovávání konkrétních pozitiv i negativ, zpracovávání závěrů a stanovení opatření pro další postup.**

Z hlediska kvality posuzujeme zejména funkčnost, účinnost a efektivitu. V praxi si neustále pokládáme otázky: Děláme správné věci? Děláme správné věci správným způsobem?

Zásady hodnocení

Důležitou zásadou je **zachování tří postupných, stále se opakujících kroků**, které je vhodné realizovat ve spolupráci s pedagogickým kolektivem, ale částečně i s dětmi, rodiči...

- **Naučit se uvědomovat si nedostatky** (připustit, že vůbec nějaké děláme).
Tzn. učit se postupně nalézat a pojmenovat zejména to, co se nám nedaří, kde si nejsme zcela jisti, nebo co nám (třeba i ze zcela neznámých příčin) vadí, neladí a často se nám to daří jen obtížně slovně vyjádřit. Nedostatky najít a konkrétně je pojmenovat.
- **Odhalení a konkrétní pojmenování příčin: „Proč tomu tak je?“**
Tzn. neustále porovnávat zejména s cíli, podmínkami i riziky ŠVP ŠD, nezapomínat ani na oblast organizace (plynulé, přirozené) a spolupráce.
- **Výběr a volba nových, účinnějších postupů.**
Ty je nutno znovu zpětně ověřovat a následně vyhodnocovat.

Pravidla pro hodnocení žáků

Osobnostní pojetí vzdělávání vyžaduje, aby vychovatelka každé dítě dobře znala a věděla, jak prospívá, jak se v průběhu vzdělávání rozvíjí a jaké pokroky dělá či naopak nedělá. Je to proto, aby

mu mohla nabízet odpovídající činnosti a v případě potřeby měla možnost včas dítěti zajistit potřebnou podporu a pomoc.

Pro svoji pedagogickou práci potřebuje mít vychovatelka dobrý přehled o dětech, jejich vývoji a postupu v učení. **Je vhodné, aby měla ve sledování a hodnocení určitý systém, tedy aby vedla písemnou dokumentaci.** Pochopitelně si nemůže vše pamatovat a něco důležitého by mohlo uniknout její pozornosti.

Vedení takovéto dokumentace u všech dětí přiměje vychovatelku k občasnému zamyšlení se nad každým dítětem, a to i nad tím "nenápadným". Prostřednictvím záznamů si snadněji uvědomí, že každé dítě je jiné, vyvíjí se jiným tempem, a že se vzdělávací potřeby jednotlivých dětí velice různí. Neuvidí pak před sebou **jen třídu dětí, ale každé dítě zvlášť**.

Další podněty k hodnocení

Každodenní sebehodnocení a hodnocení

Vychovatelka denně získává zpětnou vazbu o kvalitě svého činění vlastním prožitkem - uspokojením či neuspokojením z průběhu a výsledků vzdělávací práce i informacemi (průběžnými reakcemi, ale i závěrečným hodnocením) od dětí. Průběžné informace od dětí získáváme sledováním jejich zájmu o činnost - realizovaný program, doby soustředění, průběžného i závěrečného uspokojení. Nejlépe je možno uspokojování dětí, a tedy úspěšnost našeho činění, zjistit pozorováním jejich zájmu o nabízený program, nikoliv o program pokynem nařízený. To v praxi znamená, že by vychovatelka měla v převážné míře dětem činnosti nabízet (děti by měly mít možnost svobodné volby účasti), popř. program aktuálně přizpůsobovat jejich zájmům a potřebám. Zpětnou vazbu pak získává tím, že vidí, kolik dětí se činnosti účastní po první, popř. dalších nabídkách, kolik se přidává v průběhu činnosti, ale i kolik jich průběžně odchází zpět ke svým hrám.

Hodnocení efektivity tematického celku – projektu

Zde se zohledňuje přínos realizovaného projektu dětem (tj. i integrovaným, talentovaným), hodnoty, o něž je obohatil, co přinesl zejména v oblasti rozvoje vztahů, jak ovlivnil jejich sociální rozvoj, postoje k poznávání, objevování, učení, i samotné výkony.

Při hodnocení si všímáme i všech podmínek, které procesy a výsledky ovlivňují. Účinné je opět konkrétně pojmenovat nejen pozitivní, ale zejména negativní zjištění - co bylo neúčinné, liché, popř. v rozporu se vzdělávacím programem a vyvodit závěry a určit způsob popř. prostředky jejich naplňování.

Evaluační procesy ve škole

Vnitřní systém - hodnocení ze strany pedagogů, dalších zaměstnanců a dětí.

Vnější systém - ze strany rodičů, pedagogů základní školy, dalších odborníků včetně České školní inspekce.

Cíle vlastního hodnocení

Autoevaluace (vlastní hodnocení) je nástrojem hodnocení kvality školy a nástrojem marketingového řízení školy. Je podkladem pro formulaci strategie školy (poslání, cíle a úkoly).

Fáze vlastního hodnocení

- vymezení a pochopení problému
- plánování
- sběr informací
- analýza informací
- prezentace a formulace závěru, doporučení

Oblasti vlastního hodnocení

Hlavní oblasti vlastního hodnocení školy jsou dány Vyhláškou č. 15/2005 Sb. Školní družina tuto povinnost nemá, ale jako součást celé školy se na některých autoevaluačních činnostech podílí.

- podmínky ke vzdělávání na škole,
- průběh vzdělávání,
- spolupráce se žáky, rodiči a dalšími osobami se vztahem ke vzdělávání ve škole,
- řízení školy a pedagogických pracovníků, odborný růst pedagogických pracovníků,
- úroveň výsledků práce školy vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům.

Oblasti, nástroje a kritéria vlastního hodnocení zařízení

Oblasti hodnocení	Kritéria hodnocení	Nástroje hodnocení	Časové rozvržení	Kdo?
Podmínky ke vzdělávání na škole	Změna oproti minulému stavu (materiální, prostorové, hygienické)	Pozorování, srovnávání Revize, kontroly	1 x ročně dle plánu revizí	- ředitelka školy - ředitelka školy, technik BOZP, kontrolní orgány
Průběh vzdělávání	Soulad s ŠVP	Kontrola přehledů práce Hospitace Sebehodnocení vychovatelky	- 2 x ročně - denně - 1 x ročně - 1 x ročně	- ředitelka školy - vychovatelka - ředitelka školy - učitelka
Spolupráce se žáky, rodiči a dalšími osobami se vztahem ke vzdělávání ve škole	Spokojený žák Setkávání, účast na akcích zaměřených na spolupráci (vystoupení, společné aktivity)	Rozhovor Prezenční listiny	průběžně dle akce	- vychovatelka, žák - vychovatelka
Řízení školy a pedagogických pracovníků, odborný růst pedagogických pracovníků	Vzdělání pedagogických pracovníků Naplnění plánu DVPP Kvalita DVPP	Doklady o dosaženém vzdělání Kontrola plánu DVPP Hodnotící dotazníky pro vychovatelku	1 x ročně 1 x ročně po absolvování DVPP, akce	- ředitelka školy - ředitelka školy - vychovatelka
Úroveň výsledků práce školy vzhledem k podmínkám vzdělávání	Soulad s ŠVP, změna oproti minulému stavu, splnění cílů, úkolů apod.	Analýza dokumentů, ŠVP	1 x ročně	- vychovatelka, ředitelka školy

ŠKOLNÍ DRUŽINA - PLÁN TÉMAT PRO ŠKOLNÍ ROK 2012

Měsíc	1. týden	2. týden	3. týden	4. týden
ZÁŘÍ	Slovo - mluvené slovo (poslech, přednes)		Slovo - jak slovo používat	
ŘÍJEN	Kniha - jak vznikla kniha		Kniha - co čteme a proč	
LISTOPAD	Rozhlas - co je rozhlas, jak funguje		Rozhlas - rozhlasové vysílání	
PROSINEC	Televize - klady a zápory televizního vysílání		Televize - televizní moderátoři	
LEDEN	Divadlo - vztah dětí k divadlu		Divadlo - "Všichni jsme herci"	
ÚNOR	Časopis a noviny - co je časopis, co noviny		Časopis a noviny - družinové vydání časopisu	
BŘEZEN	Kino - jak funguje kino a proč do něj chodíme		Kino - točíme film	
DUBEN	Počítač a internet - k čemu slouží počítače		Počítač a internet - výhoda a nevýhoda internetu	
KVĚTEN	Telefon - historie telefonu		Telefon - využití telefonu (klady a zápory)	
ČERVEN	Multimédia a budoucnost - jak si každý představuje budoucnost		Multimédia a budoucnost - jak si každý představuje budoucnost z pohledu multimédií	